

Juhász István /rendőr főhadnagy, Szolnok megyei Rendőrfőkapitányság/

h o z z á s z ó l á s a

Két évvel ezelőtt a főkapitányság Tudományos Bizottsága azzal bizott meg kollégámmal, Lengyel György rendőr századossal, hogy készítsük elő a "Társadalmi beilleszkedési zavarok Szolnok megyében" című kutatási program indítását. Az eltelt idő alatt folyó kutatás eredményeként több részanyagot készítettünk el - elsősorban a veszélyeztetett fiatalok problémaköréből. Megállapításaink egy részét különböző fórumokon /továbbképzések, tudományos tanácskozások, stb./ és a szaksajtóban ismertettük.

Jelen hozzászólásunkban az eddigi kutatás eredményei alapján néhány, önkényesen kiragadott adattal megkíséreljük szemléltetni a Jászság és a Nagykovácsány kriminalitásának eltérő sajátosságait. Nem volt célunk az összefüggéseket mélységben vizsgálni és nem is akarunk messzmenő következtetéseket levonni a rendelkezésre álló adatokból, de véleményünk szerint a bűnmegelőzésben nem hagyhatók figyelmen kívül a fiatalok helyzetével kapcsolatos megállapítások sem.

A felnőtt korú lakossághoz viszonyítva a Jászságban élő 18 éven aluliak száma alacsonyabb. A Nagykovácsányban főként a 80-as évek elejétől tapasztalható a fiatalok lakosság intenzív növekedése. A veszélyeztetett családok száma mintegy 15,7 %-kal, a veszélyeztetett fiataloké pedig 21,9 %-kal magasabb a Nagykovácsányban, mint a Jászságban. Az elmúlt öt év adatait figyelembe véve az ismertté vált fiatalok bűnelkövetők esetében az eltérések jóval nagyobbak, mint a felnőtteknél. Így a fiatalok elkövetők száma 94,1 %-kal, az ifjú felnőtteké 112,2 %-kal volt több a Nagykovácsányban, mint a Jászságban. A különböző jogellenes cselekményeket elkövető gyermekkorúak esetében még nagyobb a különbség, számuk 129,4 %-kal magasabb a Nagykovácsányban.

Még érdekességként megemlítenénk, hogy 1983-ban, ellentétben a többi vizsgált évvel, a Jászságban volt magasabb 126,9 %-kal a jogsértő gyermekek száma.

Ezek a számok nem biztos, hogy hű képet adnak a valóságról, mert kisebb eltéréseket a felderítési eredményesség területi különbségei okozhatnak.

A témakutatás során megvizsgáltuk a nevelőotthonokban és a nevelőszülőknél elhelyezett állami gondozottak életkörülményeit, helyzetét, perspektíváját is. A témához kapcsolódóan a nevelőszülőknél élő állami gondozottak kérdésköre érdekes most számunkra. A nevelőotthonokban elhelyezett értékelése nem célszerű, hiszen ott mind a Nagykovácsányból, mind pedig a Jászságból állami gondozásba vett fiatalok is megtalálhatók. A Jászságban nincs is nevelőotthon, azon viszont el lehetne gondolkodni, hogy a Nagykovácsányban lévő nevelőotthonokban a külső környezeti hatások milyen befolyást gyakorolhatnak az ott élő fiatalok személyiségének alakulására.

Köztudott, hogy Szolnok megyében nagy hagyományai vannak a nevelőszülői tevékenységnek. Már a felszabadulás előtt is voltak olyan kis települések, ahol 60-80 állami gondozott gyermek nevelését vállalták önzetlenül, így elsősorban Jászdózsát, Jászszentandrászt, Jászládányt vagy Jászfelsőszentgyörgyöt lehetne megemlíteni. A régi nevelőszülői hálózat irányítása nem volt egységes. A Jászság területe a fővárosi menhelyhez, a Kőváros pedig a debreceni, illetve a gyulai menhelyhez tartozott. A hagyományok olyan mélyen gyökereznek, hogy a felszabadulást követően egységessé vált irányítás eredményeként sem növekedett lényegesen a Nagykovácsányban a nevelőszülők száma, illetőleg e munka társadalmi megbecsülése.

Jelenleg is a Jászságban van több nevelőszülő, mintegy 9 %-kal; a cigány-nevelőszülők száma 56,6 %-kal magasabb a Jászságban, mint a Nagykovácsányban.

Az elmúlt 5 évet figyelembe véve a statisztikai adatok azt mutatják, hogy bár a Jászságban 11,5 %-kal több állami gondozott él nevelőszü-

lőknél, mégis a Nagykunságban élő állami gondozottak közül 102%-kal több fiatallal szemben folyt büntetőeljárás.

A Jászságban tapasztalható ezirányú pozitív tendencia alakulásához hozzájárulhatott az is, hogy ezen a területen 5,2 %-kal több gyermeket segítettek védő-óvó intézkedésekkel, mint a Nagykunságban.

Dr. Stauber József /osztályvezető ügyész, Legfőbb Ügyészség/

h o z z á s z ó l á s a

Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy hivatali munkám kapcsán éveken keresztül foglalkozhattam Szolnok megye bűnözési és bűnüldözési helyzetével. Tevékenységünk általában követi a bűnözés közigazgatási egységeként, esetünkben megyénként történő megfigyelését, feldolgozását és értékelését, így tehát a mai tanácskozás témájához csak áttételesen tud kapcsolódni. Mégis - úgy vélem - rendelkezünk hasznosítható információkkal, mert a Legfőbb Ügyészség munkájában a tájegységek szerinti bűnözés megfigyelése nem teljesen új terület. A Legfőbb Ügyészség Titkársága már 1969. júliusában foglalkozott a témával, amikor hosszabb ideig tartó felmérés és értékelés eredményeként kiadta a "Szolnok megye bűnözési és bűnüldözési helyzete, a bűnözés okai, 1964-1968. évek adatai alapján" című kiadványát.

A kriminológia tudománynak hasznosságát elsősorban abban látom, hogy a bűnözést, ezt a negatív tömegjelenséget hatékonyan segít megismerni. A kriminológia eredményei a tudományos célokon túl, társadalmi célok szolgálatában állnak, mivel a bűnözés minél teljesebb körű megismerése serkentőleg hat a bűnüldözésre is. Vallom, és ebben az eddig elhangzottak megerősítenek, hogy eredményes bűnmegelőzési stratégia és taktika is csak a helyi sajátosságok megismerésével alakítható ki és ezeknek ezekhez a sajátosságokhoz kell igazodni. Teljes egészében egyetértek Szabó elvtárs korreferátumában elhangzottakkal, mely szerint a bűnözés minél jobb megismerése érdekében a helyi sajátosságokat figyelembe kell venni. Ennek elismerése mellett is rá kell mutatnom, hogy a közigazgatás szervezete, annak megyei szintű szervezettsége nem hagyható figyelmen kívül, mivel a bűnüldözés is ilyen keretek között folyik. Álláspontomat úgy összegezem, hogy egyrészt a bűnözés minél teljesebbkörű megismerése,